

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Atlas minor Gerardi Mercatoris

Mercator, Gerhard

Amsterodami, 1610

Burgundia comitatus

[urn:nbn:de:bsz:31-118360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118360)

Burgundiæ Comitatus.

Regia.
Saxa.

Solè fertilitas.

Animalium va-
rietat.
Imperium majo-
rum.

Sequitur *Burgundia Comitatus*, sive *Burgundia Superior*, Francis *Franche Comté*, id est *Liber Comitatus*, Provincia namq; plane sub suo est Comite; ab omnibus, ut ajunt, Tributis & Exactionibus libera. Feudum est Imperii, sub protectione Bernensium Helvetiorum. Conregionales illi sunt ad Septentriodum Lotaringia Superiorque Germania; ad Occidentem Burgundiæ Ducatus; qua Oriens est, occurrunt Helvetii; qua Meridies, Allobroges & Segusiani. Longitudo xc, Latitudo lx est milliarium. Regio admodum fertilis, rebus omnibus ad victum necessariis instructa; Agerque Sementi faciendæ, Arboribus feracis, Vinetis Vini laudatissimi sustollendis, Pecori alendo commodissimus. Summa est ubique Tritici, Siliginis, Hordei, Avenæ, Fabarum, Milii, aliorumque Leguminum fertilitas. Arborum haud minor fecunditas. Ager passim præfertim qua umbilicus est & Regionis meditullium, Colles habet præstantissimorum, primaque nobilitatis Vinorum feraces. Apud *Arbofontes* & *Vadanos* Vasa Vinaria sunt adeo magna, ut Domos altitudine videantur æquare. Prope Regiam Veterum Burgundiæ Regum, quæ Accolis hodie *Chambrette au Roy*, ex Terra Gypsum, Materiam Calci similem, effodiunt. Erunt ibidem & in *Dolano Agro* in Magnatum sepulchris Marmor candidi coloris, quod *Alabastrus* Græcis appellatur: & aliud nigerrimum, maculis purpureis variatū. Varii etiam generis videre est ibi Animalia, magnamque Jumentorum & Pecudum copiam. *Gravelleses* Equos Gradarios, Canesque ejusdem tractus ferocissimos probant omnes. De Antiquis hujus Burgundiæ Comitibus, Stirpis etiam Imperatoriæ Francicæque, multi multa memorie produnt. Nuperi fuerunt. Comitis & Palatini Burgundici simul cum Ducatus, titulos prius gestavit *Eudo*, cui successit *Philippus* ex *Philippo* Filio Nepos, quo sine liberis defuncto, Rex Francorum *Joannes* Ducatū Burgundiæ Filio *Philippo* qui *Audax* cognominatus fuit dedit; sed *Margareta* *Philippo*, Nepoti ex Sorore *Ioanna* succedens, Comitatum adeptæ est Burgundiæ; Huic successit *Ludovicus Malanus* Filius, Huic *Margareta Malana* Filia, Hanc *Philippus* Burgundiæ Dux cognomento *Audax* uxorem duxit. Huic ordine successere *Joannes* Filius cognomento *Intrepidus*, *Philippus Bonus*, *Carolus Bellicofus*, *Maria* nupta *Maximiliano* Austriæ, *Philippus Austriacus*, *Carolus* v Imperator &c. *Philippus Hispaniarum* Rex, *Philippus Hispaniarum* Monarcha. Comitatus iste in tres Diceceses & Præfecturas, quæ Baillivatus vulgo, Iuri facilius dicundo divisus est: *Superiorem Inferiorem, Dolanam*. Primæ Sedes est *Vesulii*, Secundæ *Polichiani*, Tertiæ *Dola*. *Dola* autem, Arce potens, totius Comitatus est Metropolis, reliquarumque Urbium celeberrima: ad *Dubim* sita fluvium, qui in duo hic brachia scinditur. Putant quidam *Ptolemæo* esse *Διδάρτων* lib. 11 cap. 1x, *Sequanorum* Urbem. Nihil ibi earum rerum, quæ ad Civitatis splendorem faciunt, desideratur. Forum hic elegantissimum & spatiosum; forma quadrata, Longitudine tamen Latitudinem non nihil superante. In parte Occidentali Prætorium est, cum Carceribus. Primarium Templum, quod pulcherrimum & admirandū operis, *Deiparæ* Virgini est sacratum. Sunt & multæ aliæ inter quas *Vesontio* vulgo *Besançon* urbs Imperialis, olim dicta *Chrysolis*: sita est commode fertilique territorio. *Alduas* fluvius magna ex parte ipsam interfecat, ejusque potiorem partem concludit, reliquam partem ad portam qua *Dolam* itur, fluvius non alluit.

Nocerethum

BURGUNDIÆ COMITATUS.

267

Lacus.

Flumina.

Ratio admini
strandi.

Nozerethum Noferoy, quod olim a nucibus dictum Nucillum, sed Ludovicus Cabillonensis ab expeditione Hierosolymitana reversus, muris cinxit, ac *Nazerethum* dici voluit. Hic Comes arcem habet, quæ quia plumbo interfecta est, dicitur plumbea. *Salinis*, amplissima Civitas, toto terrarum Orbe celebris; ab falsis denominata Fontibus, Saleque inde igne densari solito; qui candore præstans in finitimas regiones exportatus maximum hujus Comitatus est vectigal. Reliquarum Civitatum descriptiones brevitate gratia omittimus. Lacus habet hæc *Burgundia* ingentes & mirabiles: Inter eos non postremi loci, cui ab *Uraginibus* nomen: mirum Naturæ ludentis opus. Super enim Aqua fit Limus, qui adeo durefcit, ut Continens videatur: super quo tamen Equites Currusque secure non ambulant, sed soli Pedites. Is Cælo pluviolo & nebuloso non-mergit, nisi Serenitas sit futura. Tunc per Foramina brevi tempore auctus totam Columbanam Planiciem rigat. Inter Nozerethum porro & Ripariam alius est Lacus in Bonvalli, Lupis, Parcis & aliis Piscibus abundans, qui septimo quoque anno in aliquot hebdomadas suffugiens & delitescens, iterum emergit. Quæ res in Miraculum exit, Fidemque vincit. Tractus hujus Comitatus Australior Lacubus scater: Videre ibi est qui vernacule *Maletoux* Major Minorque; *Narlay*, profunditatis vix credendæ: *Vernoy*, duo *Chamblesi*, *Froty*, *Ronchault* & alii. Flumina scindunt eam beantque plurimum non pauca: *Dubis*, *Lougnonius*, *Danus*, *Lupus*: *Dubis* totus ad hunc Comitatum pertinet; *Δεβίς*. Ptolemæo, *Alduabis* Casari, si proba sit conjectura Fulvii Ursini; in aliis Codicibus *Alduastubis* & *Alduastalis* vitiose legitur, Vulgo *Donx*. Oritur ex Monte Iura paullo supra Pagum amoenissimum, quique instar Opidi, Motam. *Dubis* porro cepto ab Meridie in Septentrionem cursu; per Pontium Lacum lapsus, nonnullis anfractibus prætergressus Pontarum, Mortuam & Vafum, Fanum petiit S. Hippolyti; unde in Occidentem flexus ad Pagum *Chastelat* versus Africam tendens, Vesuntionemque permeans, & facta ad Dosam Insula post multas ambages receptosque Fluvios prope Viridunum Arari commiscetur. Totus etiam Burgundiæ Superioris est *Lougnonius*, vulgo *Langon*. *Danum* evomit ex sinuoso recessu Mons arduus Syrodo, grandi & celeberrimo Pago, incumbens: Sicut & *Lupus* vel *Lupa*, vulgo *Loue*, *Araris* & alia. Quod ad Statum hujus Liberi Comitatus Politicum, quoties Comitatus Provincialia sunt agenda, tres Status conveniunt, convocante eos nomine Comitatus Principe Arariorum, Nozerethi & Atkei Dynasta. Sunt autem Nobiles, Ecclesiastici, Urbes Superioris Diocesis Comes; *Montbelliard*, *Roche* & *Varax*, *Montiviel*, *Thalancy* & *Vaulgrenans*, *Vogey*, *Rey*, *Listenois*. Abbates; *Cressant*, *Charité*, *Bitaine*, *Corneil*, *Tulley*, *Clafont*, *Luxeul*, *Bellewaulx*, *Grace-Dieu*, *Charleu*, *Trium Regum*. Piores: *Vauchuse*, *Lantenans*, *Cusance*, *Marteret*, *Jussy*, *Portus Saosne*, *Montreul ad Sagonam*, *S. Marcelli*. Canonici: *Calemostier*, & alii aliis locis. Urbes; *Grzy*, *Vesoul*, *Montboison*, *Jussy*, *Palma*, *Portus Saone*, *Cremary*, *Mont-Justin*, *Faulcogney*. Domini: *Montmorot* & *S. Loup*, *S. Martin*, *Tandens*, *Villeneuve*, *Rupt*, *Montgevele*, *Chastillon* & *Belvoye*, *Constandey*, *Montbailon*, *Vellefont*, *Dacey*, *Vgny* & *Chemilly*, *d'Ozelet*: *Cicon*, *Trafves*, *Rainconnières*, *Costebrune*, *Sombornom*, *Valle-sault*, *Bermont*, *d'Avilly*, *Mugnay*, *Vereur*, *Tourvaix*, *Citey*, *Provanchieres*, *Grand-mont*, *Velle Chevreleus*, *Voysey*, *Dampierre*, *Froty*, *Beutal*, *Matey*, *Noironde*, *Tromarey*, *Milley*.

lesey, Mâilleroncourt, Myon, Bennenge, Vellerot le boz, Clerc, Betoncourt, Mortaillotta, d'Amondans, & de Fraisine, Charviny, Montot, Mons S. Legier, Cuvry, Montereul, Sorans & Lambry: & alii permulti. Inferioris Comitatus sunt Ruffey, & S. Aubin: Baro, Chevreaulx: Abbates, S. Eugendi, Baumo, Balerno, Mont S. Marie, Mont-Benoist, Beyllen, Rausieres: Priores, Mainnau, Vaucluse, Bonlieu, Mente, Lonflesaubnier, Arbois, Mote, Syrodi, Vallis supra Polichnum, Mortau. Canonici, S. Mauriti, S. Anatolii, S. Michaelis, Salinis omnes: Arbostensēs, Polichniensis, Nozeretensēs, & aliarum Urbium Locorumque alii. Vrbes: Saline, Arbois, Poligny, Pontarlicn, Nozeret, Castrum Caroli, Monmoroti, Orgelot. Domini: Coulongnia & Andelest, Courlaou & le Pin, S. Amour, Argento, Laubespin, Poupet, S. Sorlin, Darnam & Tramelcy, Borsia, Cressia, Fuigny, Chamberia, Montena, Vecles, Rosait, Maigna, Beau-fort, Nafey, l'Aigle, Courbofon, Vertamboz, Largilla, Moiron, l'Estoil-le, Chafnet, Aresche, Coges, Bar & Jousseaul, d'Auges, Murey, Charvin, Charlin, Chaumes, Breterieres, Fonteney, Cognia, Chauix, Montuet, Vadans, Vilette, les Arbois, Aiglepiere, Chastrot, Præfectus Arcis de Joux, sive Jura Montis, Ges, Choy, Champagne, Beaulchemin, Villeneuve l'èz Orgelot, Chastrot, Præfectus Arcis de Joux, sive Jura Montis, Vincelle, Vismeaulex & alii multi. Dolanæ Dicecesis: Dominus de Gyrey: Longepierre & Rahon, Clervaus. Abbates, Billon, S. Vincentii, S. Pauli Bisuntii, d'Acey. Priores: Loye, Laval, Damparis, Joubé, Monterot, Mote supra Altam Petram, Faye, Mostier in Secusia. Canonici: Dolani, Bisuntinenses, & alii aliis locis. Vrbes: Dola, Quingium, Ornans, Loya, Rocheford, Vercelle. Domini: Vauldre, Rainnes, Rye, Monfort, Mont-Richard, Fertans, Maillot, Bermont, Cleron, Verchamps, Dossans, Port, Chasteau, Rojlaute, d'Abbas & Marchault, Reculet, Chantrons, Mont-gros-pain, Mutigney, Chassey, Paresey, Choisey, S. Ilye, Faye, Parel, Chemin, Rabus, Champdivers & Raslommieres, Rainche-court, Paintre, Montrambart, Salans, Goussans, Charvrey, Ancier & alii. Nobilitas hujus Comitatus, ut hinc videmus, valde est frequens. Quatuor autem sunt familiae, quæ a Burgundiæ Regibus & Principibus originem trahere, vel cum iis adfinitatem contraxisse commemorantur: De Vienne, cui, Nobilitatis Epitheton tribuitur: De Vergy, cui Strenue Titulus datur; De Chalon, quæ Opulenta Divitisque nomen obtinet: Arausiorumq; Principatus Titulum. De Neuf Chastel, quæ Feudis est insignis. Ceterum appellationes omnes ex tribus Dicecesibus, sive Ballivatibus Dolam ad Supremum Comitatus hujus Parlamentum, referuntur. Et ad Statum Ecclesiasticum quod attinet, Archiepiscopus Bisuntinus, cui subsunt tres Episcopi, Basiliensis in Germania & Helvetia, Lausaneensis & Bellicensis, in Sabaudia, Ecclesiasticæ administrationis est caput, Princepsque Imperii. Membra hic sunt Imperii & Quinti Circuli, Archiepiscopus Bisuntinus, & Vrbs Besançon, Civitas Imperialis libera, olim maximum maximæ Sequanorum Provinciæ Opidum, & ejus Præsidis fixa sedes. Decimus Imperii Circulus dicitur Burgundicus, quod a domo Burgundica sit institutus: complectitur præcipuos Belgii Principes, qui sunt Dux Burgundia, H. Bergen & Waslhem, Comes Egmond & Ifelstein, Comes Horne, Comes Nassau in Breda, Comes Bergen.